

Opmars van groen protectionisme

28 NOVEMBER 2007 (PAGINA 07)

Xander van Uffelen

Protectionisme

Politici schijnen het milieu te willen redden met handelsbarrières. Gaat dat lukken?

Amsterdam De Franse president Sarkozy waarschuwde gisteren tijdens een bezoek aan China dat Europa mogelijk importheffingen gaat invoeren voor landen met veel uitstoot van broeikasgassen. In de [Verenigde Staten](#) is een wetsvoorstel in behandeling om de eigen industrie te beschermen tegen buitenlandse industrieën met een hoge uitstoot van [CO2](#).

Wat willen politici als Sarkozy precies bereiken?

Enkele politici in westerse landen willen producten weren uit landen waar verhoudingsgewijs veel broeikasgassen worden uitgestoten. Zo bestaat het idee hogere importheffingen in te voeren voor producten uit landen met een hoge CO2-uitstoot.

Door te dreigen met invoerheffingen hopen ze andere landen te dwingen milieumaatregelen te nemen. De milieuarargumenten worden echter ook gebruikt om handelsbarrières op te werpen waarmee de eigen industrie beschermd kan worden. Vooral in de [VS](#) lijken politici gevoelig voor de oproep van het bedrijfsleven tot groen protectionisme. Bedrijven houden zich afzijdig bij dergelijke oproepen.

Waarom is groen protectionisme nu in zwang?

Sarkozy deed zijn uitspraken in China een week voor een belangrijke klimaatconferentie op Bali. Tijdens de internationale conferentie in Indonesië overleggen 191 landen over een vervolg op de milieuafspraken van Kyoto. Veel westerse landen hebben toen afgesproken de uitstoot van het broeikasgas CO2 terug te dringen. Ontwikkelingslanden als China en India waren vrijgesteld. Op Bali is het de bedoeling tot nieuwe afspraken te komen. Politici als Sarkozy willen met hun dreigementen proberen nieuwe grootmachten als China en India ook te betrekken bij afspraken voor beperking van de uitstoot van broeikasgas.

Zijn er economische argumenten voor groen protectionisme?

De oproep tot protectionisme houdt verband met de hogere kosten die bedrijven in Europa maken voor milieumaatregelen. Europa kent sinds 2005 een systeem waarin industrieën een beperkte hoeveelheid emissierechten krijgen toegekend. Bedrijven die meer CO2 uitstoten, moeten emissierechten bijkopen. Voor het recht om in 2008 een ton CO2 uit te stoten, moeten bedrijven nu 23 euro betalen. Bedrijven vrezen dat zij duurder uit zijn dan bedrijven uit de VS, China en India, waar CO2-uitstoot gratis is. Met protectiemaatregelen willen zij compensatie krijgen voor milieukosten.

Is de milieubeweging voorstander van groen protectionisme?

Niet echt. Organisaties als Greenpeace willen vooral dat alle westerse landen, inclusief de VS, zich committeren aan de afspraken van Kyoto. Een dreigement richting China, dat nu nog is vrijgesteld, vindt Greenpeace ongepast. De organisatie zou het wel begrijpen als Europa met handelsmaatregelen de VS dwingt mee te doen met CO2-reductie.

Groen protectionisme Bij groen protectionisme moeten handelsbarrières het milieu redden. Door vervuilende producten te weren of duurder te maken door importheffingen, is het de bedoeling milieuvriendelijke productie te stimuleren. De milieubeweging is van oudsher voorstander van deze vorm van handelsbescherming. Zo is er een pleidooi om palmolie te weren, omdat voor plantages tropisch bos gekapt wordt. Milieuprotectionisme is alleen mogelijk als er vooraf afspraken zijn gemaakt. In een beroemde zaak werd de import van garnalen geblokkeerd om een inheemse schildpad te redden. Deze blokkade werd verboden, maar de jurisprudentie liet een beter omschreven blokkade wel toe.

Rood protectionisme Bij rood protectionisme moeten handelsbarrières de positie van werknemers beschermen. Door importheffingen moeten arbeidsplaatsen bij oude industrieën beschermd worden. Vooral vakbonden maken zich van oudsher sterk voor deze vorm van arbeidersprotectie. Toen uitbesteding van werk naar lagelonenlanden opgeld deed, riepen vakbonden geregeld op tot protectie. Tegenwoordig worden ook de slechte sociale arbeidsomstandigheden (zoals kinderarbeid) in ontwikkelingslanden aangevoerd als reden tot protectie. Vakbonden krijgen soms bijval van westerse bedrijven die in eigen land blijven produceren en vinden dat zij recht hebben op gelijke concurrentie.

Zwart protectionisme Bij zwart protectionisme moeten handelsmaatregelen het land beschermen tegen buitenlandse overheersing. Uit nationalistische motieven moeten eigen bedrijven en eigen burgers beschermd worden tegen de uitwassen van de mondialisering. Regeringen zijn van oudsher voorstander van deze traditionele vorm van protectionisme. Vooral bij de overname van bedrijven door buitenlandse investeerders klinkt geregeld de roep om bescherming. In Nederland is gepleit voor een blokkade van overnames door een Russisch of Chinees staatsfonds. Zoiets is niet eerlijk als Nederlandse bedrijven in China en Rusland geen bedrijven kunnen overnemen.

Heeft groen protectionisme kans van slagen?

Waarschijnlijk niet. Volgens de huidige handelsverdragen van de wereldhandelsorganisatie [WTO](#) mogen landen niet eenzijdig barrières opwerpen. WTO-deskundigen denken dat een blokkade zoals Sarkozy voorstaat, dan ook geen kans van slagen heeft. Alleen als in bepaalde verdragen al afspraken zijn gemaakt over het milieu, is in een later stadium een barrière op te werpen.

Xander van Uffelen

Copyright: de Volkskrant